

Nr 463.

Av herr **Andersson** i Mölndal **m. fl.**, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition, nr 132, angående anskaffande av ytterligare en statsisbrytare m. m.

I Kungl. Maj:ts proposition nr 132 framlägges förslag för ordnande av statens isbrytarverksamhet. Beträffande uppdelningen av isbrytningsverksamheten mellan å ena sidan staten samt å andra sidan kommuner och enskilda förordas med utgångspunkt från redan nu tillämpad praxis, att staten bör svara för all förekommande havsisbrytning, medan kustisbrytningen bör allt efter omständigheterna fördelas mellan de större statliga och de mindre lokala isbrytarna, varvid det i princip bör ankomma på de sistnämnda att ombesörja lokal isbrytningen, ledningen för den statliga isbrytningen dock obetaget att i särskilda fall låta statsisbrytare utföra jämväl lokalisbrytning. Havsisbrytningen skall enligt propositionen framdeles liksom hittills helt åvila staten.

I fråga om statens medverkan vid isbrytning till stöd åt fisket å västkusten erinras om framförda förslag att fiskeflottan på bohus- och hallandskusten skulle vid inträffande svåra isvintrar sammanföras till ett mindre antal platser, där isbrytande fartyg skulle bringa hjälp. I anslutning härtill skulle vid svåra isvintrar genom statens försorg tillhandahållas viss isbrytarhjälp åt fisket vid följande platser, nämligen å bohuskusten vid Hönöklova och Hönö röd, vid Marstrand, vid Lysekil eller Gravarne och vid Strömstad samt å hallandskusten vid Varberg. Till fullgörande av yad sålunda skulle åvila *kronan* hade Göteborgs bogserings- och bärgnings aktiebolag enligt avtal med kronan bland annat åtagit sig att efter anmodan av kronan med efter isförhållandena lämpade bogserbåtar biträda fisket vid Hönöklova och Hönö röd samt i den mån så låte sig göra med hänsyn till bolagets andra åtaganden jämväl vid Marstrand och Varberg.

Den hjälp, som erfordrades för fisket å norra bohuskusten, företrädesvis vid Gravarne eller Lysekil och Strömstad, förutsatte utredningen skulle lämnas av fiskeriedimensionens undersöknings- och bevakningsfartyg *Skagerak*, vilket står under överinseende av länsstyrelsen i Göteborgs och Bohus län samt under vintermånaderna skall användas för lämnande åt fiskarna av hjälp med isbrytning och bogsering genom isen jämte annan erforderlig assistans.

Marinförvaltningen, länsstyrelserna i Göteborgs och Bohus län samt Hallands län ha ansett det förslag till avtal, som träffats med Göteborgs bogserings- och bärgnings aktiebolag angående biträde åt fisket, icke tillfredsställande. Även

lantbruksstyrelsen finner den starka begränsning, som avtalet i denna del erhållit, mindre tillfredsställande och framhåller bland annat:

»Genom det föreslagna avtalet med Göteborgs bogserings- och bärgnings aktiebolag skulle isbrytning för fiskets räkning med full säkerhet kunna påräknas, förutom vid det uti ifrågavarande hänseende *mindre viktiga* fiskeläget Hönö röd, endast vid Hönöklova utanför Göteborg. Detta vore givetvis alldeles otillräckligt. Det måste därför framstå såsom i hög grad önskligt, att innan definitiv uppgörelse träffades med bolaget underhandlingar inleddes i syfte att garantera fisket isbrytarhjälp inom större områden och vid flera platser än vad i avtalsförslaget avsåges. Även om detta syfte skulle nås, vore det dock troligt, att man åtminstone under vintrar med särskilt svåra isförhållanden måste förhyra ytterligare fartyg för att kunna lämna fiskerinäringen erforderlig isbrytarhjälp.» Styrelsen framhåller vidare, att det vore ur fiskerinäringens synpunkt att beklaga, att utredningen icke ansett sig kunna tillstyrka förvärv av ett fartyg med uppgift att även lämna hjälp till västkustfisket.

Även svenska västkustfiskarnas centralförbund finner det träffade avtalet otillfredsställande. Centralförbundet framhåller bl. a.: »I sitt betänkande har utredningen avgivit förslag till avtal mellan kronan och Göteborgs bogserings- och bärgnings aktiebolag angående förhyrande av isbrytande bogserbåtar. Förbundet har intet att erinra om att lämpligt båtmaterial anskaffas på detta sätt, men avtalets § 5 anse vi har en alltför vag formulering och bör närmare preciseras. Paragrafen bör ändras så att den eller de förhyrda eller till förfogande ställda båtar, det är fråga om, skola kunna utföra isbrytning på de platser, som vederbörande ledning för isbrytningen angiver, detta må sedan vara inne i hamn eller ute till havs. Att i ett avtal binda arbetet vid vissa snävt begränsade uppgifter torde icke vara riktigt. Som skäl för detta vilja vi anföra, att exempelvis kan den båt, som är stationerad i kungshamnsdistriktet eller på hallandskusten komma ur funktion. Om då den båt, som är stationerad i Hönöklova eller Marstrand, har möjligheter därtill, bör den kunna utföra ersättningsarbetet. Vidare kan det ju vara så, att isen inte är så svår, att fiskebåtarna ha direkt orsak att centralisera sig till Hönöklova, utan hålla till på respektive hemorter men där kunna behöva tillfällig hjälp. Naturligtvis bör då den båt, som är stationerad på en plats och har möjlighet att lämna hjälp till en annan plats, inom avtalsramen ha möjlighet därtill. Vidare kunna isförhållandena utanför kusten bliva sådana, att fiskebåtarna där behöva hjälp, och då bör givetvis också en sådan båt ha möjligheter att lämna dylik hjälp. Vidare föreslår utredningen i nämnda paragraf, att isbrytning bör ske jämväl vid Marstrand och Varberg i den mån så låter sig göra med hänsyn till bolagets andra åtaganden. Detta innebär ju, att isbrytning för fisket vid dessa platser skall ske i andra hand, vilket centralförbundet icke finner med fiskets eller landets intressen förenligt. Centralförbundet hävdar, att västkustfisket

är av så stor betydelse för landet, att isbrytning för detsamma icke bör vara en andrahandsfråga. Vid en uppgörelse med kronan och något bolag om isbrytande fartyg för fisket anse vi det vara ett absolut villkor, att bolaget utan någon som helst inskränkning i fråga om andra åtaganden ställer de fartyg till förfogande, som avtalet gäller.»

Departementschefen ansluter sig till utredningens förslag och hänvisar till att det preliminärt träffade avtalet med Göteborgs bogserings- och bärgnings aktiebolag att mot viss ersättning efter anmodan av statens isbrytarledning med efter isförhållandena lämpade bogserbåtar biträda fisket vid Hönöklova och Hönö röd samt, i den mån så låter sig göra med hänsyn till bolagets andra åtaganden, jämväl vid Marstrand och Varberg. Avtalet i denna del innebär alltså ett åtagande från bolagets sida att mot ersättning utföra viss isbrytning men icke någon förpliktelse för staten vare sig att taga bolagets tjänster i anspråk eller att eljest ersätta bolaget för detta dess åtagande. Redan vid sådant förhållande läser anledning icke föreligga att avstyrka förslaget. Då därtill kommer, att detsamma synes innebära en ingalunda betydelselös förstärkning av isbrytarberedskapen för västkustfisket, anser sig departementschefen efter samråd med chefen för jordbruksdepartementet böra tillstyrka, att förslaget i huvudsak biträdades av Kungl. Maj:t. Vidare hänvisas till en pågående utredning rörande ordnandet av nyssnämnda beredskap. Skulle utredningen giva till resultat, att bolagets biträde lämpligen bör lämnas å andra platser än de i avtalet angivna, bör Kungl. Maj:t söka att med bolaget träffa överenskommelse om sådana jämkningar i avtalet, som härav kunna föranledas.

Genom de i propositionen föreslagna åtgärderna löses icke isbrytarfrågan för västkustfisket på ett tillfredsställande sätt. Det är ur fiskerinäringens synpunkt att beklaga, att förslag inte framlagts om förvärvande av lämpligt fartyg med uppgift att lämna hjälp till västkustfisket. Genom ett dylikt förvärv skulle säkerligen betydligt större trygghet kunnat erhållas än med den anordning, som nu föreslagits. I frågans nuvarande läge få vi dock inskränka oss till att i anslutning till vad som anförts i yttrande bl. a. från lantbruksstyrelsen och svenska västkustfiskarnas centralförbund hemställa att avtal, som träffas mellan kronan och något bolag, måtte få sådan avfattning, att västkustfisket garanteras isbrytarhjälp inom större områden och vid flera platser än vad som avses i det preliminära avtalet mellan kronan och Göteborgs bogserings- och bärgnings aktiebolag. Kan överenskommelse om ett dylikt avtal inte komma till stånd, bör frågan om anskaffande av lämpliga isbrytarfartyg för bistånd åt västkustfisket bliva föremål för förnyat övervägande.

I anslutning till det nu anförda få vi hemställa,

att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla, att innan definitiv uppgörelse träffas med ovannämnda bolag underhandlingar inledas i syfte att genom avtalet garantera fisket

isbrytarhjälp inom större områden än vad i det preliminära avtalsförslaget avses.

Kan lämplig uppgörelse icke träffas, bör Kungl. Maj:t taga frågan om anskaffande av lämpliga fartyg för isbrytarhjälp åt västkustfisket under förnyat övervägande.

Stockholm den 11 mars 1944.

G. L. Andersson,
Möln dal.

Erik Johansson,
öckerö.

J. W. Mårtensson.

Wald. Svensson.

C. O. Carlsson,
Bakeröd.

Hans Levin.